בס"ד

משלחן שלמה

חידושים ושו"ת בפרשה מבית מדרשו של

הגאון הינוקא רבי שלמה יהודה בארי שליט"א

פרשת חיי שרה

אימתי נפטרה שרה

במדרש יהונתן (חיי שרה מאמר לז) כתב, ששרה נולדה ביוהכ"פ ונפטרה ביוהכ"פ. ע"כ. אך יתכן שנולדה בראש השנה ונפטרה בראש השנה, לדעת רבים מרבותינו שיצחק נעקד בר"ה. וע' בדגל מחנה יהודה למורנו הגאון שליט"א (פר' חיי שרה) שמידת שרה היא ראש השנה, דהיינו יראת ה'.

איך ידע אברהם אבינו שאדם הראשון קבור במערת המכפלה, ומניין לו שלא נקברו בה מתים אחרים.

בזוהר חדש (ח"ב רות לג:) איתא, מי נתעסק בו, שת בנו שהוא היה בדמותו ובצלמו. אמר רבי רחומאי הקב"ה נתעסק בו כשנוצר, ונתעסק בו כשמת, ולא היה מי שיודע בו עד שבא אברהם אע"ה [ונכנס לשם] וראה אותו והריח ריח בשמים של גן עדן. ושמע קול מלאכי השרת אומרים אדם הראשון קבור שם, ואברהם יצחק ויעקב מוכנים יהיו למקום הזה. ראה הנר דולק ויצא, מיד היתה תאוותו על המקום הזה. אמר רב הונא קודם שבא אברהם רבים היו מבקשים ליקבר שם, ומלאכי השרת היו שומרים המקום ורואים אש דולקת שם ולא יכלו [לכנוס], עד שבא אברהם ונכנס וקנה [את] המקום. ע"כ. [ובשפתי כהן כתב: עפרון בן 'צחר' ג' רצח, שבכל שעה שהיה רוצה ליכנס למערה היה נראה לו כמו שרוצים להורגו. צוחר בוי"ו גימטריא שד, שהיה נראה לו כמי ששד רץ אחריו להורגו. והיה נראה לו חושך ענן וערפל, אבל אברהם היה נראה לו שם אורה ונר דלוק, ובן 'צוהר' כמו צוהר תעשה לתיבה].

כמה מדרגות יורדים למערת המכפלה, ולמה לא נכנסין לשם הכל.

בסדר הדורות הביא מס' גלילות ארץ ישראל שכתב, מערת המכפלה וכו', וירדתי לתוכו ט"ו מדרגות מבחוץ ובאתי למערה רחבה, ובתוך המערה שער באבן, והמערה כמו אבן חלול, ועל השער מונחים חתיכות ברזל גדולות ועבות מאד, ומשם יוצא רוח גדול, ואי אפשר לסבלו רגע, וא"א לכנוס עם נרות או אש והבנתי שהאבות קבורים שם.

מערת המכפלה הם שני הרים זה על גבי זה, ב' מערות בהר העליון וב' בהר התחתון.

כתב בחסד לאברהם (מעין ג נהר יג) מערת המכפלה, שהם שני הרים זו על גבי זו, ב' מערות בהר תחתון, וב' מערות בהר עליון. והם דרך מעבר לגן עדן.

מי חצב את מערת המכפלה ולמה דוקא שם.

בזוהר חדש (ח"ב רות לג:) איתא, שהוריד השי"ת לאדה"ר לארצות שבתוך האדמה ע"ש, והוליד את קין והבל במקום הנקרא אדמה וכו'. וכשנולד שת סילקו הקב"ה למעלה מכל הארצות לתבל, במקום ארץ ישראל בחברון, ושם חצב לו קבר, ועשה מערה לפנים ממערה, סמוך לג"ע. שמערת המכפלה סמוך לפתח גן עדן. ובשעה שמתה חוה בא אדם לקברה שם ושם הריח מריחות גן עדן באותו הריח שהיה שם. רצה לחצוב יותר יצתה בת קול ואמרה דייך. באותה שעה עמד ולא חצב יותר ושם נקבר.

אם גם משה וצפורה נקברו במערת המכפלה

בילקוט ראובני (פ' וזאת הברכה) הביא מספר התמונה, שמשה רבינו ע"ה וצפורה נקברו במערת המכפלה אצל אבות העולם. ובזה ביאר החיד"א (חומת אנך חיי שרה אות ז) דברי רבינו אליעזר מגרמיזא כ"י שכתב, מערת שדה המכפלה, ר"ת משה, והמשכיל יבין. ע"כ. אך בזוה"ק (פ' ויחי דף רנ) איתא, דלא קבלה מערתא ב"נ אחרא ע"ש. ואפשר לדחוק קצת. ע"כ. ושמא י"ל שמשה וצפורה נטמנו שם בנפשם ולא בגופם. וראה בשפתי כהן (מז, כט) שאברהם יצחק ויעקב היו גלגוליו של אדם הראשון, ולכן נקברו עמו, וגם יוסף רצה להטמן שם, ויעקב פייסו ונתן לו את שכם. [ונראה שהש"כ לשיטתו (ויקרא כ, יז) שיעקב גמר תיקן חטא אדם הראשון, אך החיד"א ועוד הביאו שיוסף ג"כ השלים, וכן נתן משנותיו לדוד אחרי שאדם הראשון נתחרט (קרבן שבת פ"ח סי' א). וע' בחומת אנך (וישב ג.) ובפני דוד (וישלח ו' מהרב קרבן שבת מיסוד האר"י) שיוסף הוא נפש אדה"ר]. ובספרי (וזאת הברכה שנז) איתא, שמחילה יוצאה מקבורת משה לקבורת האבות. ובפרפראות לחכמה (חקת) העתיק, שמערות ומחילות הולכים מקברי מרים ואהרון ומשה אל מערת המכפלה, והביא רמז, ויקם השדה והמערה לאברהם למקנ"ה, ר"ת **מ**'ערת המכפלה **ק**'דש **נ**'בו **ה**'ר ההר.

שנים שנקברו בשדה שלפני מערת המכפלה

בספר מנחה בלולה לרבינו אברהם מנחם הכהן הביא ממדרש, שלכן "ולב³תה" כף זעירא, קרי ביה ולבתה, שגם בתה של שרה מתה באותו היום. ע"כ. [בשו"ת צמח יהודה (ח"ה סימן כא) כתב, ששרה לקחה אותה עימה לעולם הבא שתשמש אותה בגן עדן, כמו שעשה רבי למשמשיו (כתובות קג.), ושכן עשו הרבה אדמורי"ם]. ובמדרש האתמרי (דרוש כז) כתב שאברהם קבר את 'בכל', מחוץ למערה, ורק אחרי כן קבר את שרה. ולהבדיל, גם עשיו הרשע נקבר בשדה המכפלה, לדעת המיוחס ליונתן (בראשית נ, יג) שראשו של עשו התגלגל לתוך המערה ונח בחיק יצחק, ואת גופו קברו בני עשו בשדה המכפלה.

מערת המכפלה היא הפתח של ז' ארצות שבמעבה האדמה

בזוהר חדש (ח"ב רות לג:) מבואר שהשי"ת הוריד לאדם הראשון לארצות שבתוך מעבה האדמה, והוליד את קין והבל במקום הנקרא אדמה וכו'. וכשנולד שת סילקו הקב"ה למעלה מכל הארצות לתבל, במקום ארץ ישראל בחברון, ושם חצב לו קבר, ועשה מערה לפנים ממערה, סמוך לגן עדן. ובשעה שמתה חוה בא אדם לקברה שם ושם הריח מריחות גן עדן באותו הריח שהיה שם. רצה לחצוב יותר יצתה בת קול ואמרה דייך.

רבקה נעשתה גבוהה כמו עוג

כתב ר' אליהו הכהן האיתמרי בספרו עיני העדה (פ' חיי שרה דף כז): ענין הניחוש של אליעזר קשה, דמה הוכחה שבעשותה זה היא ראויה ליצחק, והלא גם ריקניות ממעשים טובים עושים כזה. עוד יש להבין מדוע כתיב ותורד כדה על ידה ותשקהו, למה לא נתנה הכד בידו. אלא דהנה אמרו רז"ל אליעזר הוא עוג, ועוג היה גבוה מאד, ואיך קטנה בת שלש תשקהו בידה, אלא שנעשה לה נס שנעשית גבוהה. וזה היה הניחוש של אליעזר, והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדך ואשתה, ואמרה שתה, שידמה לה שיכולה להשקות אותי, בודאי הגמור שהקב"ה עושה עמה נס להגדילה או להשפיל אותי באופן שתוכל להשקות אותי, ובהיות כן, בודאי שהיא חסידה כיון שהיא בעלת הנס, לכן ותורד כדה על ידה ותשקהו בידה, להראות הנס כי גדלה עד שיעור קומתו. וזהו והאיש משתאה לה, שהיה משתומם ומתמיה על הנס. ע"כ. [פירוש, שאליעזר ניסה אם תלעג לדבריו, שאין שום סיכוי שתוכל להשקות אדם כזה גבוה, או שמרוב חפצה לעשות חסד תנסה בכל אופן להשקותו מן הכד שלה, הגם שהיא נמוכה מאד ולא מגיעה כלל אל פיו בשום אופן. וכאשר ניסתה לעשות כן, נעשה לה נס שגבהה קומתה מאד].

למה רבקה השקתה את אליעזר ואת הגמלים ולא את כל האנשים שהיו עימו.

כתיב "ויתן תבן ומספוא ומים לרחץ רגליו ורגלי האנשים אשר אתו". וצ"ע שאם היו עוד אנשים עימו, מדוע לא השקתה אותם רבקה, רק את אליעזר ואת הגמלים, אטו הגמלים עדיפים מאותם אנשים. ואפשר שהיו אלו מלאכים (כדאיתא במשנת ר"א פט"ו שהיו עמו מלאכים, ועליהם נאמר 'ורגלי האנשים אשר אתו'), ורבקה הכירה בהם שהם מלאכים [או שלא ראתה אותם כלל, שלא רצו להיראות לה שלא היה צורך בזה], אבל לבן ראה אותם, ולא הכיר שהם מלאכים. [וע"ע בב"ר (ס, ח): ומים לרחוץ רגליו ורגלי האנשים אשר אתו, א"ר אחא יפה רחיצת רגלי "עבדי" בתי אבות, מתורתן של בנים, שאפי' רחיצת רגלים צריך לכתוב, והשרץ מגופי תורה ואין דמו מטמא כבשרו אלא מריבוי המקרא].

למה אליעזר אמר שם המפורש ועמד באויר על הגמלים על המים.

בילקוט (רמז קט) הלך לבן להמיתו, הכיר בו [אליעזר] שמרוצתו לרעה, הזכיר שם והעמיד הגמלים על העין באויר, והוא עומד על הגמלים באויר [וע"ש שהיה סבור שהוא אברהם. זה חידוש שאעפ"כ חשד ורצה להרוג]. ובאוהח"ק (כד, ל) ביאר יותר, שדייק מהו "והנה עומד על העין" דמה בא ללמדנו, וארז"ל שהכיר אליעזר במרוצתו של לבן לרעה, והזכיר שם המפורש והעמיד הגמלים באויר על העין, והוא אומרו הגמלים על העין. והוא עמד על הגמלים, דכתיב והנה עומד וגו' וממקום גבוה קרא לו לבן, והוא אומרו בא ברוך ה', ואחר שבא ממקום גבוה דבר אליו למה תעמוד בחוץ. ע"כ. ולפי זה על העין היינו על ממש, והעין לא ממש, אלא על פני העין. אך יש לפרש שעמד על המים, משום שכח הכישוף מתבטל במים. [שמענו מהזקנים ששמעו, שעמדו זה על זה ואליעזר על גביהן, וכולם על המים, כך שאין זה כישוף. ובפענח רזא איתא שפרח באויר מעל הגמלים].

לבן הרשע חשב שהוא יהיה החתן של אברהם

בספר משך חכמה לר' מאיר שמחה הכהן מדווינסק הקשה (כד,כט), דמתחלה כתיב "וירץ לבן אל האיש", ואחר כך כתיב "ויבא אל האיש", מבלי ריצה. וביאר, שכאשר הנערה הגידה כדברים האלה, פירוש מה שאמר העבד: "ברוך ה' אלקי אדוני אברהם, אשר לא עזב חסדו ואמתו מעם אדוני, אנכי בדרך נחני ה' בית אחי אדוני". היה סבור לבן שבא אליעזר לקחת אותו לחתן עבור בתו אשר יולדה לו, ולכן רץ. אולם אחרי התבוננו "וכראותו את הנזם והצמידים וגו' וכשמעו כה דבר **אלי** האיש" - פירוש, דברים הנראים שמכוונים אליה לבד, והבין כי רק לרבקה כיון לקחת אותה לכלה לאברהם - אז "בא אל האיש", ולא כרץ במרוצה ובחיפזון. [ועיין בסדר הפסוקים ותראה שהתכוין ליישב בזה עוד קושיא].

איך הוציא אברהם את אליעזר לחירות, והרי כתיב לעולם בהם תעבודו

ע' בדעת זקנים (פ' חיי שרה): אליעזר בנו של חם היה, ובפרקי דר"א איתא שהוא עוג מלך הבשן, וכתב עליו עבד עולם וכשגמל חסד עם יצחק הוציאו לחירות עולם. וקשה, שאסור לשחרר עבד כנעני. **א.** יש לומר שאם משום דין תורה, הרי הוא כבר משוחרר ועומד, שהרי אברהם אבינו ע"ה הפיל לו את שינו. כדאיתא בסוף מס' סופרים: עוג הוא אליעזר, ופרסות רגליו של אברהם אבינו היה טומנו בכף ידו, ופעם אחת גער בו, ומיראתו נפל ממנו שינו, ונטלו אברהם אבינו, ועשאו מטות של שן, והיה ישן שם. וי"א כסא עשאו וישב בו כל ימיו. ע"כ. **ב.** בשו"ת תורת חסד (א"ח סי' מה) תירץ שנשתחרר מאליו, כיון שעשאו שליח לקידושין, שכיון שעבד פסול לשליחות כזו, כאשר שולח אותו, משתחרר מאליו, כמו עבד שרבו הניח לו תפילין, ויצא לחירות בשעת מעשה הקידושין שקיים שליחותו, ומה שהוצרך אברהם לשחררו היינו שכתב לו גט שחרור, כיון שהיה מעוכב גט שחרור, והיה מותר להם לשחרר עבד לצורך קיום פו"ר. ע"ש.

האם אליעזר הוא עוג

ע' בדעת זקנים (פ' חיי שרה): אליעזר בנו של חם היה, ובפרקי דר"א איתא שהוא עוג מלך הבשן, וכתב עליו עבד עולם וכשגמל חסד עם יצחק הוציאו לחירות עולם, ונתן לו הקב"ה שכרו בעוה"ז והעמידו מלך והוא עוג מלך הבשן. וקשה, שהרי עוג רשע היה ומשה הרגו ואליעזר היה צדיק כמ"ש (יומא כ"ח:) המושל בכל אשר לו - המושל בתורת רבו, הוא דמשק אליעזר שדולה ומשקה מתורתו של רבו לאחרים. וגם במס' סופרים ובמסכת דר"א זוטא חשיב לאליעזר מתשעה שנכנסו בגן עדן מחיים, ועל דבר זה נכנס, כי כשהביא רבקה ולא מצא לה יצחק בתול', חשד באליעזר, ואמר לו כן תחיה ותכנס בגן עדן כמו שאתה נקי ממנה, ונתקיים לו אותה ברכה ונכנס חי בגן עדן. ואולי הם מדרשים חלוקים.

מי היתה הכלה שראתה את חתנה מהלך ראשו למטה ורגליו למעלה.

כתב רבינו עובדיה מברטנורא (עמר נקא פ' חיי שרה) על דברי רש"י: ותרא את יצחק, ראתה אותו הדור ותוהה מפניו. יש לפרש, הדור, מעוקל ועקום, כמו והדורים אישר. שיצחק בא מגן עדן שהלך להתרפאות מהחבורה שעשה לו אביו בצוארו בעקידה, והיה מהלך ראשו למטה ורגליו למעלה, כדרך כל העולין באוב". ע"כ.

ג' שנים גרונו של יצחק היה פצוע מחמת העקידה ולא יכל לאכול

כתב בספר תיקון ישששכר (דף קלב ע"ג): שמעתי מאבא מורי בעודי קטן, ואולי הוא מהזוהר, שכאשר הניח אברהם את הסכין על צוואר יצחק והיה ממהר לשוחטו לשם בעליו יתברך ויתעלה, בעוד שהיה המלאך קורא לו אברהם אברהם ירדה הסכין וחתכה בעור צווארו ובקנה, ואחר שהקריב את השה לעולה באו מלאכי השרת ולקחוהו ליצחק והכניסוהו לגן עדן, והיה ניזון שם מלחם אבירים, כדי שלא יזיק לגרונו מזון העולם הזה העכור. ולכן אמר וישב אברהם אל נעריו, ולא הזכיר יצחק, כמו שאמר קודם "ונשתחוה ונשובה אליכם". ונשתהה שם בגן עדן ג' שנים, עד שהביא אליעזר את רבקה, שאז כתיב ויצא יצחק לשוח בשדה, מגן עדן. ע"כ.

מי בא מגן עדן להשתתף בחתונה של מי שבא מגן עדן.

בדרשות ר"י אבן שועיב (פרשת חיי שרה) הביא: "עוד אמרו, שבאה שרה באהל לראות שמחת בנה, שנאמר שרה 'אמו'". [ומקור לזה בזוה"ק ח"ג דף ריט:] ויצחק אבינו היה שלש שנים בגן עדן.

האם האבות התפללו ג' תפילות או כל אחד התפלל רק את התפילה שתיקן.

איתא בספר האשכול (הל' תפלה וק"ש סי' י): כיון שאברהם אבינו קיים כל התורה כולה, וגם תורה שבעל פה ואפי' עירובי תחומין, א"כ ודאי הוא שהיה מתפלל ג' תפילות שחרית מנחה וערבית, והא דאמרינן אברהם תקן תפלת שחרית, פי' תקנה לכל העולם ופרסמה לכל, כיון שנענה בה, והכין מסקנא דגמ', שאבות תקנו שחרית מנחה ערבית ואסמכינהו רבנן אקרבנות, ואזמן קאי, וכמו כן יצחק תקן תפלת מנחה לכל כיון שנענה בה כדכתיב ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב וירא והנה גמלים באים, כשנזדווגה לו בת זוגו. וכן יעקב תקן לכל תפילת ערבית כיון שנענה בה דכתיב והנה ה' נצב עליו וגו'. וכעין זה איתא באגדה, כשהרג אברהם את המלכים ואמר הקב"ה אנכי מגן לך תקן מגן אברהם, יצחק שמע ע"ג המזבח אל תשלח ידך אל הנער אמר מחיה המתים. יעקב ראה המלאכים עולים ויורדים ושכינה עליו ומקלסין לפניה אמר האל הקדוש, וכל י"ח ברכות תקנו על סדר מקראות וכו' ע"כ.

איך החזיר אברהם את הגר הרי כהן אסור בגרושה, ועוד שצווה "גרש האמה"

יש לשאול כיצד החזיר אברהם את הגר, והרי היה כהן [כמ"ש בבר"ר (פר' נ"ה) שזכה לכהונה ושאמר לו הקב"ה כבר מיניתיך שתהא כהן] וכהן אסור בגרושה, ומבואר בפרקי דר"א שגירש אותה בגט. ובס' בית האוצר (כלל א אות ה) תירץ שלא היה לו בת, ורצה לקיים פריה ורביה, ואתי עשה ודחי לא תעשה. והנה עוד יש לשאול, שהרי נאמר כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה, ושרה אמרה גרש האמה הזאת ואת בנה. וי"ל שאין בזה סתירה לציווי לשמוע בקול שרה לגרש אותה. כי הקפידא של שרה היתה בשביל שלא יתקלקל יצחק, וכיון שהיא צריכה לגדל את ישמעאל, ממילא צריך לגרש גם אותה. וכמו שאמרה כי לא יירש עם בני עם יצחק. וכעת שיצחק נעשה עולה תמימה, וגם נשא אשה, אין חשש קלקול, ויכול להחזיר את הגר. ואדרבה מצוה איכא לקיים מצות החזרת גרושתו.

לעשות נחת רוח ליוצרנו ולהלל ולזמר לפניו

ערוך על פי שיעור שנמסר ביום ראשון פרשת חיי שרה תשע"ב

חיי האדם הם רק כמנין הרגעים בהם חיפש לעשות נחת רוח ליוצרו

ימי חייו של האדם עלי אדמות הולכים ונעלמים, ולא נותר לו מהם מאומה אלא אותם הרגעים בהם היה במחשבה ותשוקה כיצד לעשות נחת רוח ליוצרו ולהלל לפניו, וכפי מספר רגעי החיים שקונה, כך זוכה לנצחיות, שעל ידי המחשבות והתשוקות הללו מקשר את אור ה' בכל דבר ובכל מציאות שעבר בעולמו, ורק רגעים כאלו הם חיים והתחברות לה' יתברך שהוא חי החיים, ושאר כל הרגעים והמעשים שלא נעשים בדעת הזו, הם כמיתה ממש.

האדם נברא לעשות נחת רוח ליוצרו, ולזכות לגלות מלכותו ולבנות לו משכן בעולם השפל והאפל, וכל מצוה ופעולה שעושה בשביל כבוד ורצון קונו, ולא לשם עצמו, נעשה מזה תוספת בבנין בית המקדש, שיהיה הבית הגדול והמפואר ביותר מכל הבתים שבעולם, וכלול מכל הבתים כולם. וכל סילוק של יהודי מן העולם הוא חסרון במלכות, וכמו חורבן במשכן ה', שנסתלק עוד יהודי מן העולם מבלי להשלים את ההמלכה של ה', ומשם מגיע טומאת המת, וכל הדינים שעוברים על נפש האדם לאחר סילוקו.

אברהם ושרה חיו כל רגע שלהם בהתחברות למלכות ה' והנצחיות

"ויהיו חיי שרה וגו' שני חיי שרה" (בראשית כג, א), ששרה אמינו מילאה כל רגע שניתן לה מימי חייה, וחיה את החיים כולם בשביל כבוד ה' ומלכותו, ומעשיה היו רצויים לנחת רוח, עד שכל הרגעים שלה התחברו לנצחיות. וכן אצל אברהם אבינו כתוב "ואלה ימי שני חיי אברהם אשר חי" (בראשית כה, ז), שחי את כל הימים שלו כרצונו יתברך, ולא איבד אותם, מאחר שכל מה שעשה היה רק סביב מלכות ה' ולעשות נחת רוח לפניו ולהודות ולשבח לו יתברך.

"ויבא אברהם לספור לשרה ולבכותה", לא לבכות על שרה שנסתלקה, אלא על כבוד מלכות ה' שנחסר, שלא זכתה לראות את בית המקדש, אמנם לבכותה בכף קטנה, כי האבות הכינו את בית המקדש, על ידי שהורידו את השכינה רקיע אחד, רקיע אחר רקיע, עד שבא משה והוריד את השכינה למשכן (פסיקתא רבתי פ"ה).

תורה שנלמדת למענו ית' ראויה היא לכנוס בהיכל ה' ובית קודש הקדשים

הפחד של ההסתלקות, הוא הדין של האדם בבית דין של מעלה, שנשאל האם חי את חייו לכבוד בוראו או למען עצמו, וזהו "קבעת עיתים לתורה", פירוש, האם למד תורה לשמה במסירות נפשו לכבוד מלכות ה', ולקח את התורה לכבודו יתברך, שאז התורה שלו תוכל להקבע בתוך בית המקדש, בארון הברית שבבית קודש הקדשים, והאם עשה כל שביכולתו שלא להסתלק מן העולם עד שיראה את בית המקדש.

כשמקדיש חייו למען בוראו הוא חי לעולם

וזהו ההספד על שרה שנזכר בתורה, ללמד לדורות שמי שהקדיש חייו למען בוראו, הוא חי לעולם, ושרה לא מתה, כי כל חייה היו למען בית המקדש, וזכתה שבאהל שלה שרתה השכינה, והיה עמוד הענן מעלה האהל, וראו את הברכה בנר ובעיסה כמו בית המקדש, ומכח קדושה זו זכתה מכל נשות העולם להמשיך את הנשמה שכולה לה', שממנה יצא כל עם ישראל שיקבלו את התורה, ונקראים בנים למקום. וכעת שנסתלקה שרה, לא מתה נפשה, אלא נדבקה בנשיקה בחי החיים, ומקום מנוחתה הוא במערת המכפלה שהוא פתח גן עדן, מאחר שתקנה את חטא אדם הראשון (שהיה הרצון לקבל, כמו הנחש עצמו), והיתה כל תשוקתה לתת לכבוד ה' (ולא היה לנחש והטומאה שום אחיזה בה).

וזוהי מעלתה, שהניחה אחריה מי שימשיך את הדרך שלה, וגידלה את יצחק שהקדיש כל תנודה ונשימה שלו לה' מבלי הסח דעת, והקריב עצמו לעולה ונעשה מרכבה לשכינה, ובשעה הזו של העקידה הוריד את השכינה מרקיע שישי לרקיע חמישי (פס"ר שם), ובתוך הגילוי הזה נדבקה שרה במקור החיים ועלתה בנשיקה.

להתכלל בצבא ה'

כל יהודי מיועד להצטרף ולהתכלל בצבא ה', שבו כל חייל נאמן אל מלכו, ומוסר נפשו בכל לב לרוץ בכל מקום ומקום עם סוס ודגל, ולצעוק ה' מלך, ולילך ולחפש את הכתר ואת הבית של המלך. ומן הדעת הזו של תורה לשמה, עולה האדם ומתעלה, מתורה לזהירות וזריזות וכו' ועד רוח הקודש (שהיא 'דעת תורה' ו'דעת אלקים'), ותחיית המתים, כאשר הוא חי בדעת הזו שכל החיים הם בשביל להמליך את ה' בכל לב.

הצער והיסורים שעוברים על האדם בזה העולם, הם לרמז לו שהוא עדיין חי בשביל עצמו, ועליו להבין שלא נשלח לכאן בשביל עצמו אלא בשביל להמליך את ה', וטוב לו לזרוק כל מה שיש לו ולהתחיל חיים חדשים רק להמליך את ה', ללמוד תורה ולעשות מצוות בשביל ה', שיהיה לו נחת רוח, ולהפסיק לחיות בשביל עצמו או בשביל בני אנוש. ואז האיכות של המעשים היא לאין ערוך, וזמן מועט של תורה שלומדה לכבוד ה', אין שיעור למעלתם על פני לימוד בכוונה אחרת.

אוהב המלך הולך אחריו לכל מקום

חייל נאמן - הוא שאוהב המלך שלו, וחושב רק עליו, והולך אחריו בכל מקום, כפי שאמר הרה"ק בעל הנועם אלימלך זיע"א, שאין לו פחד מגיהנם, רק שמא יטעה בידיעת רצונו יתברך, ואם יאמר לו השי"ת לילך לגיהנם - יקפוץ לשם בשמחה. וכן אמר בעל התניא זיע"א, אני לא רוצה גן עדן אלא אותך בעצמך. וכיצד זוכים להיות מבני היכל המלך, על ידי שהאדם משתנה בדעתו ומבין שחייו הם למען הבורא להמליך אותו ולעשות לו נחת רוח, וגם הציפייה לגאולה היא לא בשבילנו, אלא בשביל ששם יהיה הנחת הגדולה לפניו יתברך.

כאשר זוכה לכוין את כל מגמת חייו בשביל מלכות ה', וחי בלב שמשתוקק לעשות נחת רוח אליו, ואינו מחשב על עצמו כלל, אלא משליך הכל עליו יתברך, ומחשבותיו הם לידע רצונו יתברך ולהשלימו, ממילא זוכה לדרגות שהם מעל כל הדרגות, והוא דבק באמת בה' יתברך, כמו שזכו יהודים פשוטים ותמימים, שרצו אחרי ה' יתברך בכל מקום, ולא חשבו כלל על עצמם, רק מה יעשה נחת רוח לפניו, בכך הופכים כל חייו של האדם למקשה אחת שכולה קודש לה', וחוט של חסד משוך עליו, ושפתותיו תמיד שבח ותהילה לה' ברוך הוא, ורוח הקודש שורה בדבריו, והכל נפתח בפניו, מאחר שהוא חי בשביל ה'.

הכוונה הגדולה והמועילה ביותר היא לעשות נחת רוח בפשיטות

לפעמים נדמה שכדי לעשות את התורה והמצוות בשלימות, עדיף ליטול ביד סידור מלא בשמות וכוונות וייחודים, אמנם לא כן הוא האמת, כי הכוונה המעולה והמועילה ביותר היא הכוונה הפשוטה לעשות לה' יתברך נחת רוח, ועד שהלב מתרונן בהודאה לה'. ובני האדם נותנים ערך ויקר לכוונות וייחודים, ולא יודעים את גודל החשיבות של השירה והרננה לה'.

כשלימוד התורה הוא לחיפוש רצונו יתברך בתורתו, זוכה האדם להבין, שה' יתברך חפץ מאיתנו שהשפתיים שלנו יהיו דובבות תמיד שירה ורננה ושבח לפניו, על גודל הטובות אין סוף שעושה עימנו, ומזכה אותנו להיות חלק במלכותו יתברך, ובחיי נצח שיזכו להם כל הדבקים בו יתברך. וכמו שכתוב: "שירו לה' שיר חדש תהלתו בקהל חסידים, ישמח ישראל בעושיו בני ציון יגילו במלכם, יהללו שמו במחול בתוף וכנור יזמרו לו" (תהלים קמט). כלומר, שבאהלה של תורה, ששם הוא קהל חסידים, יישמע קול זמרה ושבחה, מתוך גילה ושמחה בה' יתברך שהוא תפארתינו ושמחת ליבנו, ובכל פעם אחרי הלימוד, זהו העת המיוחד לייחד דעתו להודות ולשבח לה' יתברך שזיכהו לדבוק ברצונו יתברך שרק משם יימשך הקיום הנצחי, וכל ההשפעות לאין ערוך וקץ.

החיים לפני ה' הם המאושרים ביותר בתכלית בכל רגע

ה' יתברך חפץ שנדע בידיעה ברורה, שכל מי שחי ונמצא בעולם, הוא רק בשליחות להמליך את ה' יתברך, ועליו לגלות אלוקות, שיבין וידע שנברא ומתקיים בחסד מתוך אהבה אין קץ, עד שירגיש בעל חוב כלפי הבורא, להחזיר אהבה ונאמנות, ומתוך רגשי הלב יקום ויאמר לה': אני אעשה הכל במסירות נפש כדי להביא לך בית, כי אני חי בשבילך ולמענך. ובכך ירגיש חיות ושמחה בכל רגע בימי חייו.

אברהם ושרה היו המופת והדוגמא לכל בני העולם, כיצד אפשר לחיות את החיים בשלימות, ועליהם ראו מה הם החיים בארץ לפני ה', ולא היה בעולם יותר מאושרים ושמחים מהם, והם שהקדישו חייהם למענו ית', חיו את החיים, וכל באי עולם שמעו שמעם, ועשו להם מטבע מיוחד, והמליכו את אברהם עליהם (תנא דבי אליהו רבה פ"ו, וע' ב"ק צז: ב"ר לט,יא). וזהו הלימוד שלנו מפרשיות אלו, שבעת שהאדם זוכה להחכים ולהשליך את הרצון לעשות למען עצמו, והולך אחרי ה', הוא יוצא מחיי אפילה וחשיכה, אל חיי אורה ושמחה, הוא כבר לא מודאג ממצבו הגשמי והרוחני, וממילא מקיים ומתקיימין בו המעלות והמדות כולם, וכל אשר כתוב בכלל ספרי הקודש, כי זה הוא היסוד והשורש לכל עבודת האדם בעולמו, כחייל נאמן המסור כולו למלכו ומאמין בבוראו, ואין מי שחי את החיים (במילוי של החיות והשמחה) כמוהו.

לתגובות הארות והקדשות:
054-8434755
m.yam.shlomo@gmail.com

ניתן לשמוע את שיעורי מו"ר
בטלפון 02-5306506
וכן במערכת קול הלשון